

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA
EUROPEJSKA

ZATRUDNIJ ASYSTENTA EDUKACJI ROMSKIEJ

**Asystent Edukacji Romskiej to nieoceniona pomoc dla szkół.
Dzięki współpracy z asystentem Twoja szkoła sprosta
wyzwaniom wielokulturowości.**

**Działania Asystentów Edukacji Romskiej są kluczem
do sukcesu edukacyjnego dzieci romskich i integracji całej
szkolnej społeczności!**

Sytuacja dzieci romskich w polskiej szkole

Sytuacja dzieci romskich w szkole jest trudniejsza niż ich rówieśników polskiego pochodzenia:

- **język polski jest dla dzieci romskich językiem obcym**, większość rozpoczyna naukę szkolną z bardzo słabą znajomością tego języka;
- rodzice często nie mogą im pomóc, sami znają polski na poziomie podstawowym – niewystarczającym, część z nich nie czyta i nie pisze;
- **Romowie obawiają się szkoły** – postrzegają ją jako zagrożenie dla własnej tożsamości kulturowej.

+

- **nauczyciele często nie wiedzą o tych trudnościach** – podczas studiów nie zostają przygotowani do pracy z mniejszością romską.

- **dzieci romskie unikają szkoły, przedwcześnie kończą edukację;**
- **trafiają do szkół specjalnych na podstawie diagnoz prowadzonych w języku polskim, a więc błędnych** – niskie wyniki w testach są efektem słabej znajomości polskiego oraz niedopasowania procedury badawczej, a nie obniżonej inteligencji;
- **nauczyciele nie wiedzą** jak skutecznie motywować romskich uczniów do nauki, jak rozmawiać z romskimi rodzicami, jak rozwiązywać trudności wynikające ze styku większościowej kultury polskiej i mniejszościowej romskiej (np. jak zorganizować lekcje WF dla dziewcząt romskich).

POJAWIAJĄ SIĘ NIEPOROZUMIENIA I KONFLIKTY NA TLE RÓŻNIC RASOWYCH I KULTUROWYCH

KONSEKWENCJE NIEZNAJOMOŚCI PROBLEMÓW JĘZYKOWYCH DZIECI ROMSKICH

Czy dzieci romskie mogą osiągnąć sukces w szkole?
To zależy od podejścia szkoły do słabej znajomości j. polskiego.

Jeśli nauczyciel uważa, że **dzieci romskie znają język polski** to w sytuacji, gdy dziecko:

- nie słucha poleceń
- źle wykonuje polecenia
- źle wypełnia testy
- nie odrabia prac domowych
- źle czyta

to dziecko jest:

- oceniane jako zły uczeń, bez zdolności;
- prawdopodobnie opóźnione intelektualnie;
- kierowane do szkoły specjalnej.

Nasilają się stereotypy, że Romowie to mniejszość bez ambicji edukacyjnych oraz, że edukacja nie jest dla Romów wartością.

Jeśli nauczyciel uważa, że **dzieci romskie słabo znają język polski, ponieważ jest to dla nich język obcy**, to pomaga w nauce języka polskiego, zazwyczaj z dobrego serca, po godzinach, bez specjalistycznego przygotowania (prowadzenie takich zajęć to co innego niż zajęcia wyrównawcze).

Na podstawie badań prowadzonych w ramach projektu „Opre Roma isi vaxt akana” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej

W Polsce są miejscowości, w których większość uczniów ze społeczności romskiej uczęszcza do szkół specjalnych. Takie zjawisko wyrządza ogromną krzywdę zarówno dzieciom będącym w normie intelektualnej, jak i dzieciom o obniżonych możliwościach. Dla tych będących w normie uniemożliwia rozwój potencjału i zamyka drogę dalszej nauki.

Asystent Edukacji Romskiej ma za zadanie zapobiec takim sytuacjom: tłumaczy źródła problemów i radzi szkole, jak można je systemowo rozwiązać.

PRAKTYKA ASYSTENTA EDUKACJI ROMSKIEJ PRZYKŁAD I

Do szkoły uczęszcza kilkanaścioro dzieci romskich. Większość uczestniczy w zajęciach zgodnie z wymogami systemu oświaty, jednak trójka rodzeństwa z romskiej rodziny Kowalskich ma bardzo niską frekwencję. Dwie dziewczynki (l. 8 i 15) i chłopiec (l. 7) nie pojawiają się w szkole. Dwójka młodszych dzieci jest zapisana do pierwszej klasy, starsza powtarza klasę piątą.

Wychowawczynie kilkakrotnie usiłowała skontaktować się z rodzicami. Telefon nie odpowiadał, a gdy próbowała odwiedzić rodzinę, mieszkanie było zawsze zamknięte.

Wreszcie, po wysłaniu oficjalnego pisma z informacją, że sprawa zostanie skierowana do sądu, w szkole pojawiła się matka.

Rozmowa przebiegała w napiętej atmosferze, wychowawczynie pytała o przyczyny nieobecności i omawiała zagrożenia wynikające z niskiej frekwencji, proponowała pomoc. Matka zdawała się nie przyjmować do wiadomości tych informacji i wyszła ze spotkania.

Wychowawczynie zgłosiła się do Asystenta Edukacji Romskiej z prośbą o interwencję.

CO ZROBIŁ ASYSTENT?

1. Spotkał się z matką, która zgłosiła, że młodsze dzieci nie rozumieją co mówi nauczyciel. Sama niewiele rozumiała ze spotkania z wychowawczynią. Starsza dziewczynka jest już uznana w społeczności za dorosłą i rodzina nie chce, by nadal uczęszczała do szkoły;
2. Wy tłumaczył wychowawczyni sytuację i podał uwarunkowania kulturowe, ze względu na które dzieci nie przychodzą do szkoły;
3. Przygotował wychowawczynię do kolejnego spotkania z matką;
4. Przygotował matkę do spotkania z wychowawczynią;
5. Zorganizował spotkanie, na którym tłumaczył obu stronom wypowiedzi i uwarunkowania kulturowe. Mediował sposób rozwiązania sytuacji, akceptowalny dla obu stron i korzystny dla dzieci;
6. Ułatwił rodzinie kontakt z poradnią psychologiczno-pedagogiczną;
7. Wspomógł szkołę w zorganizowaniu zajęć wyrównawczych dla dzieci.

W wyniku współpracy środowiska szkoły, Asystenta i rodziny romskiej młodsze dzieci zostały objęte dodatkowym nauczaniem j. polskiego, ich frekwencja wzrosła. Starsza dziewczynka została objęta indywidualnym nauczaniem na terenie szkoły. Asystent wspomagał matkę i wychowawczynię w kolejnych kontaktach. Całe rodzeństwo otrzymało promocje do następnej klasy.

PRAKTYKA ASYSTENTA EDUKACJI ROMSKIEJ PRZYKŁAD II

W szkole podstawowej w mieście C. uczy się kilkanaścioro uczniów romskich. Nauczyciele WF i wychowawcy mają trudności w zmotywowaniu dziewczynek romskich do uczęszczania na zajęcia. Im dzieci są starsze, tym większe stają się problemy z klasyfikowaniem uczniów z tego przedmiotu. Nauczyciele wymyślają rozwiązania pośrednie – np. zaliczają zajęcia na podstawie opracowań dotyczących dyscyplin sportowych czy osiągnięć polskich olimpijczyków, przygotowanych przez dziewczynki.

Po wielu rozmowach z rodzicami nauczyciele wymyślili, żeby dziewczęta ćwiczyły w spółnicach. Nie zwiększyło to jednak frekwencji na zajęciach WF.

Szkoła poprosiła Asystenta Edukacji Romskiej o pomoc.

CO ZROBIŁ ASYSTENT?

1. Omówił sytuację ze społecznością romską w mieście C;
2. Przedstawił nauczycielom uwarunkowania kulturowe powodujące, że dziewczynki nie biorą udziału w lekcjach WF oraz dlaczego zaproponowane przez szkołę rozwiązanie nie jest akceptowane;
3. Zorganizował wieczór kultury romskiej, na którym nauczyciele mieli możliwość zapoznania się z tańcami romskimi jako akceptowalną formą aktywności fizycznej;
4. Zorganizował spotkanie przedstawicieli szkoły i romskich rodziców, na którym mediował, tłumacząc wzajemnie zawiłości językowe oraz uwarunkowania kulturowe.

W wyniku wspólnych działań Asystenta Edukacji Romskiej, szkoły i środowiska romskiego udało się zorganizować lekcje tańca romskiego dla dziewcząt romskich w ramach obowiązkowych lekcji WF i chętnych dziewcząt z grupy większościowej, jako zajęcia pozalekcyjne.

KORZYŚCI Z OBECNOŚCI AER W SZKOLE

- **Ułatwienie pracy nauczycielom, dyrekcji, pedagogom** – Asystent pomaga w kontaktach z rodzinami romskimi, tłumaczy niezrozumiałe zachowania i daje wskazówki, jak skuteczniej pracować ze środowiskiem romskim.
- **Zwiększenie obecności uczniów romskich w szkole** – dzieci romskie chętniej przychodzą do szkoły, a rodziny coraz rzadziej unikają realizacji obowiązku szkolnego.
- **Zwiększenie frekwencji** – kończy się problem „znikających” uczniów, którzy pojawiali się w szkole na początku roku, a następnie mieli ponad 50% nieobecności – dzieci chodzą regularnie do szkoły, a jeśli wyjeżdżają, to w porozumieniu z wychowawcą.
- **Wydłużenie okresu edukacji dziewcząt** – coraz więcej dziewcząt kontynuuje naukę w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych.
- **Poprawa wyników nauczania** – dzieci romskie mają zorganizowane podręczniki, zaczynają odrabiać lekcje, osiągają wyższe wyniki w nauce.

- **Poprawa pracy w klasie** – nauczyciele otrzymują wskazówki, jak skuteczniej pracować z dziećmi romskimi i integrować je z dziećmi nieromskimi.
- **Zmniejszenie liczby konfliktów** pomiędzy dziećmi z grupy większościowej i romskiej.
- **Tłumaczenie językowe** – Romowie, którzy często mają problemy z rozumieniem języka polskiego, mogą uzyskać od Asystenta pomoc podczas spotkań z nauczycielami, wywiadówek, a także w czytaniu i odpowiadaniu na pisma.
- **Tłumaczenie kulturowe** – nauczyciele oraz dzieci i rodzice z grupy większościowej otrzymują wiarygodną wiedzę o kulturze i zwyczajach romskich.
- **Propagowanie oświaty w środowisku romskim** – obecność Asystenta zwiększa zaufanie społeczności romskiej do szkoły.
- **Atrakcyjność szkoły** – Asystenci organizują spotkania prezentujące bogatą kulturę romską, co zwiększa tolerancję odmienności w grupie większościowej i uatrakcyjnia życie społeczności szkolnej.
- **Edukacja wielokulturowa** – we współpracy z Asystentem szkoła może realizować edukację wielokulturową poprzez np. imprezy integracyjne, spotkania, wyjazdy, pokazy filmów, zespołów muzycznych.
- **Realizowanie przez szkołę obowiązku podtrzymywania tożsamości mniejszości etnicznych** – Asystent uczy dzieci romskie historii i specyfiki kultury romskiej

ZATRUDNIENIE

ASYSTENTA EDUKACJI ROMSKIEJ

JEST PROSTSZE NIŻ MYŚLISZ.

ŚRODKI NA TEN CEL SĄ GWARANTOWANE.

